

Nr. 14

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1998-1999

18 november 1998

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET CENTRA VOOR LEERLINGENBEGELEIDING

MOTIE BELANGENCONFLICT

Inhoud

Nr. 14

Woensdag 18 november 1998
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Motie van mevrouw Yolande Avontroodt en de heer Chris Vandenbroeke betreffende een belangenconflict – 1205 (1998-1999) – Nr. 1	
Bespreking	1
Sprekers : de heren Etienne Van Vaerenbergh, André Denys, Jos Geysels en Herman Suykerbuyk, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen, Johan De Roo en Joris Van Hauthem en minister Luc Martens	
Ontwerp van decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding – 1160 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 5	
Algemene bespreking	18
Sprekers : mevrouw Kathleen Helsen, verslaggever en de heer André Van Nieuwkerke, verslaggever	
Regeling van de werkzaamheden	22

VOORZITTER : De heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.01 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Jan Caubergs, Gerda Raskin, Chris Vandenbroeke : gezondheidsredenen ;

Didier Ramoudt : buitenslands ;

Johan Malcorps : ambtsverplichtingen.

MOTIE van mevrouw Yolande Avontroodt en de heer Chris Vandenbroeke betreffende een belangenconflict

– 1205 (1998-1999) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de motie van mevrouw Avontroodt en de heer Vandenbroeke betreffende een belangenconflict.

De bespreking is geopend.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de minister heeft in de commissie voor Welzijn herhaaldelijk gealludeerd op de problemen met de kinderopvang. Deze zijn heel belangrijk, want we stellen vast dat de buitenschoolse opvang in Vlaanderen op dit ogenblik kampt met financiële problemen. Recent, deze of vorige week, kregen we een bundeltje papier in de bus van actiegroepen en belangenverenigingen die zich met dit probleem bezighouden.

We kampen met twee problemen. Ten eerste is er in het verleden een scheve groei ontstaan tussen de Vlaamse en de Franstalige initiatieven. Met de bijdragen van de werknemers die 0,05 percent uitmaken, werd een fonds gecreëerd dat werd beheerd door het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten. Deze instelling financierde de buitenschoolse kinderopvang. Het Fonds erkende echter vooral Franstalige initiatieven. In 1998 werd 1,145 miljard frank toegekend aan Franstalige initiatieven tegenover 229 miljoen frank aan Nederlandstalige. Dit is een verhouding van 80 percent voor de Franstalige tegenover 20 percent voor de Nederlandstalige.

Ten tweede is er een organisatorisch probleem. Op dit vlak wringt het schoentje echt. Het belangenconflict is dan ook op dit probleem gebaseerd. De organisatie gebeurt door middel van CAO's die worden afgesloten op het federale niveau. De federale overheid argumenteert dat de opvang geen geval van bijstand aan personen is, maar een tak van de sociale zekerheid. Vandaag vinden in de Kamer van Volksvertegenwoordigers de bespreking van en stemming over de organisatie van het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten plaats. Daarbij wordt gesteld dat dit onderwerp tot de federale bevoegdheden behoort, omdat het een deel van de sociale zekerheid is.

Tegelijkertijd stelt de federale overheid echter dat de middelen die zullen worden aangewend om het Fonds te spijzen, niet langer enkel zullen komen van de privé-sector, maar ook van alle ambtenaren in federale dienst. De gemeenschappen zouden eveneens inspanningen moeten leveren op dit vlak. De federale overheid zwakt hiermee haar eigen stelling af dat het over een tak van de sociale zekerheid gaat. De federale overheid breidt het Fonds en de middelen uit tot de ambtenaren, en die vallen in principe niet onder de privé-sociale zekerheid. Daarom zijn we van oordeel, samen met de Raad van State en de minister, dat het hier duidelijk om bevoegdheden van de gemeenschappen gaat, en niet om bevoegdheden van de federale overheid. Het is dus ontoelaatbaar dat de federale overheid in strijd handelt met de desbetreffende duidelijke wetgeving, en daar moeten we een halt aan toeroepen.

In het advies van de Raad van State staat duidelijk : 'Gaaf het evenwel om hulp aan andere dan de bovengenoemde werknemersgezinnen, dan kan die hulp niet meer in het stelsel van de sociale zekerheid worden ingepast, en vormt ze een persoonsgebonden aangelegenheid waarvoor, zoals hierboven

Van Vaerenbergh

is gesteld, de gemeenschappen bij uitsluiting bevoegd zijn'.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De heer Van Vaerenbergh houdt meer een pleidooi voor een bevoegdheids- in plaats van een belangenconflict. Moeten we dan niet eerder een motie betreffende een bevoegdheidsconflict indienen ?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer Denys, uw analyse is juist. Het is de vraag of we hier een bevoegdheidsconflict kunnen inroepen. Juridisch gezien kan dat niet, omdat men bij de programmawet van 22 februari de bevoegdheid als dusdanig heeft ingevuld. We hebben daar binnen zes maanden geen beroep tegen aangetekend. Bijgevolg is de periode van beroep uitgedoofd. Dat betekent echter niet dat er geen probleem is. Het is de vraag of deze motie dit probleem oplost. Dat moet blijken uit het verdere debat.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de minister, bij een bevoegdheidsconflict gaat het over bevoegdheid. Bij een belangenconflict werd een belang geschaad, zonder dat er eigenlijk een probleem is inzake bevoegdheid. Hier gaat het eigenlijk om een belangen- én een bevoegdheidsconflict. Dat onderstreept het belang van dit belangenconflict. We vragen dat het Vlaams Parlement deze motie goedkeurt, omdat het belang van de Vlamingen in deze zaak in het gedrang komt.

De Vlaamse regering heeft in maart op het overlegcomité met de federale overheid dit probleem aangekaart. Het is een erg belangrijke zaak, waar heel veel geld mee is gemoeid.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, onze specialist op het vlak van welzijn en de buitenschoolse opvang is mevrouw Van Den Heuvel. Ik zal dan ook niet uitweiden over dingen waarover ik te weinig kennis heb. Het gaat hier wel om een belangrijk onderwerp, namelijk de opvang van kinderen.

We zullen ons bij de stemming over deze motie onthouden. Voornamelijk omdat het in feite een bevoegdheidsconflict is. De problemen inzake het

Fonds voor de Collectieve Uitrustingen en Diensten worden veroorzaakt door een tekort. De federale regering heeft hieromtrent in februari en maart een aantal maatregelen genomen in het luik van de programmawet. Op dit ogenblik wordt een tweede luik besproken. Dit alles geeft aanleiding tot een institutionele discussie.

Daarnaast is het algemeen bekend hoe de verdeling van de middelen verloopt. Nu zit Vlaanderen aan 21 percent en in 1999 zou het om 30 percent gaan. Het klopt dus dat er een scheeftekening is, hoewel men een opgaande lijn kan constateren.

De techniek van de federale regering om het tekort van 500 à 600 miljoen frank aan te zuiveren geeft aanleiding tot een institutionele discussie. Mijnheer de minister, de Raad van State heeft over het vorige ontwerp van de federale regering, en met name over artikel 55, bedenkingen geformuleerd maar geen fundamentele bezwaren geuit.

Het verschil met wat nu voorligt, nl. artikel 15, is dat men de categorieën uitbreidt met onder andere de ambtenaren. De Raad van State zegt hierop in zijn advies dat 'het zeer de vraag is of een dergelijke uitbreiding nog kan worden geacht betrekking te hebben op met gezinsuitkering gelijk te stellen voordelen in natura, verstrekt aan op kinderbijslag rechthebbende werknemersgezinnen, en/of met andere woorden die uitbreiding kan worden gezien als een zaak van sociale zekerheid waarvoor de federale overheid nog bevoegd kan worden geacht'.

Dit betekent dat de Raad van State eigenlijk de federale regering in haar legistische formulering pakt door eenzelfde argumentatie. In het voorjaar was de houding dat men het nog kon dulden, terwijl dit volgens de Raad nu niet meer kan omdat de categorieën te zeer worden uitgebreid. De federale overheid beweegt zich dan op het terrein van de gemeenschappen. Het gaat dus eigenlijk om een bevoegdheidsconflict.

De minister moet nu maar argumenteren dat men te laat reageert. Volgens ons is dit een nieuw ontwerp. Het inroepen van een belangenconflict lijkt me geen goede techniek. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Men zal moeten vaststellen of de bevoegdheid een probleem is. Daarnaast moet men nagaan of er een belangenconflict kan worden ingeroepen. Dat zal afhangen

Suykerbuyk

van de gegevens van het dossier. Op dit ogenblik is het niet mogelijk om het bevoegdheidsconflict in te leiden. Men moet met andere woorden onderzoeken of er vandaag een belangenconflict is. Dat zal afhangen van de vraag waaruit de scheeftrekkingen, die er ongetwijfeld zijn, bestaan en hoe ze evolueren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik wil in dezelfde zin reageren. Ik doe ook een oproep tot de heer Geysels. Juridisch-technisch gezien zijn we misschien te laat om een belangenconflict in te roepen. Ik sluit me echter aan bij de standpunten van de heer Suykerbuyk en de heer Van Vaerenbergh over de scheeftrekkingen. Er is waarschijnlijk een bevoegdheidsconflict dat in de huidige omstandigheden via een belangenconflict kan worden aangekaart. Ik pleit ervoor dat we ons achter deze zienswijze scharen.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, bij het nalezen van de motie die door de VLD is ingediend, hebben we nagegaan op welke wijze men onze belangen zou schaden. Uit de tekst blijkt dat niet duidelijk. Ik stel dan ook voor dat mevrouw Avontroodt het standpunt verduidelijkt.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt is later aangekomen omdat ze in het verkeer vastzat. Ze zal nog aan het woord komen.

Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Ik wil eerst naar de toelichting bij de motie luisteren en dan verder van gedachten wisselen.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, men twist hier over de termen belangen- en bevoegdheidsconflict. Volgens mij gaat het hier over de twee soorten conflicten samen, want het ene vloeit uit het andere voort. De discussie over het Fonds voor Collectieve Uitvoering en Diensten is niet nieuw, en het is niet mijn bedoeling om naar aanleiding van deze motie die hele discussie opnieuw te voeren. Uiteraard kan dit niet los van elkaar worden gezien, maar ik zal er nu niet op ingaan. Al jaren subsidieert het FCUD initiatieven

die onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen.

Minister Luc Martens : Mevrouw Avontroodt, mag ik u even onderbreken ? We moeten een onderscheid maken tussen de organisatie en de kwalitatieve eisen van de kinderopvang en de financiering ervan. De financiering is aanvullend : de federale overheid beschikt via de sociale zekerheid over de mogelijkheid om de kinderopvang aanvullend te financieren. Dat behoort ten volle tot haar bevoegdheid.

Voor welke categorieën kan ze dat doen ? Ze kan dat alleszins doen voor de werknemers, dat staat buiten kijf. De federale overheid heeft zich op 22 februari 1998, zonder verdere specificatie, gerechtigd om die categorie uit te breiden. Een uitbreiding moet gebeuren via een koninklijk besluit. Als ze dat wenst moet de Vlaamse overheid een bevoegdheidsconflict binnen de zes maanden na de verschijning van een wet in het Staatsblad inroepen, maar die termijn is verstreken. We zijn dus ons recht om beroep aan te tekenen kwijt.

De federale overheid is nog niet overgegaan tot een uitbreiding van de financieringscategorieën. Kinderen van ambtenaren komen in principe nog niet in aanmerking voor FCUD-financiering. De facto maken ze wel gebruik van de voorzieningen. Men zou bij KB kunnen bepalen dat het kinderbijslagstelsel van de ambtenaren wordt gelijkgesteld met het stelsel van gewaarborgde kinderbijslag.

Wat vandaag voorligt in de Kamer, is een uitbreiding van de financieringscategorieën naar grensarbeiders en politieke vluchtelingen. Dit is geen bevoegdheidsconflict. Het zou een belangenconflict kunnen zijn, als zou blijken dat daarbij het Vlaams belang minder goed aan bod komt dan dat van een andere gemeenschap – quod est demonstrandum.

Het bevoegdheidsconflict stelt zich niet meer. Formeel-juridisch kon zich dat enkel stellen op het ogenblik dat artikel 40 van de wet van 22 februari moest worden goedgekeurd.

Mevrouw Yolande Avontroodt : De minister antwoordt reeds, nog voor ik de kans heb gekregen om aan te tonen dat er van een belangenconflict sprake is. Sta me toe te stellen dat deze middelen absoluut onontbeerlijk zijn voor de goede werking van de voorzieningen. Het is onze bekommernis die goede werking niet in het gedrang te brengen.

Avontroodt

Verder staat vast dat we een en ander moeten opvolgen. In de commissie werd daarover reeds gediscussieerd. Daar werden herhaaldelijk reeds vragen over gesteld. Een jaar geleden heeft de Vlaamse regering in een persmededeling een overzicht gegeven van wat nog niet was gerealiseerd, en wat de Vlaamse regering allemaal zou ondernemen om de zaken recht te zetten.

Ik citeer uit die mededeling : 'De traditionele opdrachten van het FCUD zouden door de gemeenschappen worden overgenomen.' Het betreft dan de gezins- en bejaardenhulp en de kinderopvang. Dat is inmiddels gerealiseerd. De Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschap hebben terzake hun verantwoordelijkheid opgenomen. Het tweede aspect van het akkoord dat zou zijn voorgelegd, hield het volgende in. Vooraleer dit percentage in de programmawet zou worden vastgelegd, moest de verdeling tussen de gemeenschappen worden geobjectiveerd. Verder moest ook 'de permanente structuur worden opgericht waarin zowel de sociale partners als de bevoegde gemeenschapsministers vertegenwoordigd zijn'. Ik heb het dan over de 0,05-percentregel.

Ik veronderstel dat daarover gesprekken werden gevoerd. In de commissie hebt u herhaaldelijk gezegd dat daarbij vooruitgang werd geboekt. Vroeger was een 20/80-verhouding van toepassing, vandaag is die verhouding 30/70.

Minister Luc Martens : De verhouding bedraagt 37/63.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Er was bepaald dat de verhouding voor de subsidiëring moest evolveren naar 57 percent voor Vlaanderen, en 43 percent voor Wallonië. Ik denk niet dat men kan stellen dat de commissie te weinig geduld heeft opgebracht. Het is ook niet mijn bedoeling de financiering in het gedrang te brengen.

Minister Luc Martens : U gooit hier alles op een hoopje. Er is geen meningsverschil over de grond van de zaak. Het FCUD is een instelling die eigenlijk moet worden gecommunautariseerd. Daarover bestaan geen meningsverschillen. Ook ik wens dat. De vraag is enkel of de grondslag aanwezig is om dat vandaag af te dwingen. Het antwoord is negatief, want de financiering gebeurt op basis van CAO's die op federaal niveau werden afgesloten. Wij kunnen geen CAO's afsluiten. Men zou natuurlijk wel kunnen beslissen om dat allemaal zelf te betalen, en hen hun geld te laten behouden. Maar

als we in een redelijk gedeelte van die 1,2 miljard frank geïnteresseerd blijven, dan moeten we aanvaarden dat dit gebeurt op basis van een CAO. De sociale partners brengen 0,05 percent van de patronale bijdrage in het FCUD in. Wij kunnen hier afstand van doen, maar dan moeten we wel beseffen dat we morgen integraal en op eigen kracht zullen moeten financieren wat wij vandaag in een partnership met de federale overheid financieren. Hierover bestaat geen meningsverschil.

U hebt echter een motie ingediend die stelt dat de betrokken uitbreiding niets anders is dan een belangenconflict. Quod est demonstrandum. Dit is een kwestie van interpretatie. Al het overige kan aanleiding geven tot een interessant debat, waarin ik u volledig steun. Ik meen trouwens dat er tussen alle fracties in dit parlement hieromtrent geen meningsverschil bestaat.

Ik stel vast dat u met betrekking tot artikel 15 een belangenconflict waarneemt. Ten eerste betwijfel ik of dit onze belangen wel degelijk schaadt. Ten tweede moet ik er op wijzen dat, indien dit ons belang zou schaden, het belang van de zwakkeren eerst zou worden geschaad, rekening houdend met de categorieën voor dewelke dit geldt. Ten derde meen ik dat dit een situatie zou creëren die u niet wilt – want ik twijfel niet aan uw engagement. We doen een inspanning om het geheel aan middelen te vergroten door de ambtenaren mee in rekening brengen. Hierdoor wordt een volume gecreëerd waardoor Vlaanderen een rechtmatig aandeel zou krijgen. Uw initiatief zou onze inspanning teniet doen.

Het enige wat u kan doen, is een signaal geven. Het zullen evenwel de sociale partners zijn die het beheer hiervan in handen hebben. U zult hen met deze motie niet dwingen om morgen deze verhoudingen te wijzigen want dan zouden zij criteria moeten veranderen, schrappen, enzovoort. De facto zult u dat niet realiseren. We proberen juist, door de uitbreiding van de middelen via de ambtenaren, meer middelen vrij te maken die bij prioriteit naar Vlaamse projecten gaan. Er liggen vandaag reeds voor 50 miljoen frank nieuwe Vlaamse projecten te wachten. Als we de zaak hier blokkeren, betekent dit dat deze projecten niet zullen worden gehonoreerd, ook al is dat uw bedoeling niet. We organiseren dus ons eigen probleem.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer de minister, ik vind toch wel dat dit eigenlijk neerkomt op chantage. Sta mij toe om een en ander toch nog ten gronde uit te diepen. (*Rumoer*)

De voorzitter : Voor de goede gang van zaken stel ik voor het volgende te doen. Mevrouw Avontroodt kan als indiener haar uiteenzetting ontwikkelen. Verschillende collega's kunnen daarop reageren. De minister kan vervolgens op het geheel antwoorden. Anders zullen wij hopeloos veel tijd verliezen en achteraf toch moeten teruggekomen op bepaalde facetten.

Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Dank u, mijnheer de voorzitter. De financiering van deze uitrusting en diensten door het FCUD is men hoe dan ook steeds blijven beschouwen als een bevoegdheid van de federale overheid, waarbij men de redenering aanhield dat het een met een gezinsuitkering gelijk te stellen voordeel in natura betreft. Ik denk dat niemand hier dit kan betwisten. Dit is echter enkel zo waar het de werknemer betreft. Zo is het in de staatshervorming vastgelegd. Ik denk dat dit als een paal boven water staat.

Vervolgens kijk ik toch maar naar de punten en de komma's. Het wetsontwerp houdende de sociale bepalingen zoals het momenteel ter bespreking in de Kamer voorligt, wijzigt op de eerste plaats in artikel 15 de betrokken gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor de loonarbeider. Het wijzigt precies dit artikel, inzonderheid het artikel 107, paragraaf 1 hiervan. De tussenkomst van het FCUD beperkt zich in dat geval niet meer louter tot de kinderen die krachtens bedoelde wetten gerechtigd zijn op gezinsbijslag, maar wordt uitgebreid tot de kinderen die recht geven op gewaarborgde gezinsbijslag, de kinderen van politieke vluchtelingen, de kinderen van grensarbeiders en mogelijk zelfs die van andere categorieën. U hebt dat daarjuist zelf gezegd, hetgeen betekent dat u dit goed hebt begrepen.

Inhoudelijk hebben we daar geen problemen mee. We hebben er wel problemen mee dat die uitbreiding wordt doorgevoerd als een uitbreiding van de sociale zekerheid waarbij de financiering van de kinderopvang wordt geregeld. Dat werd niet zo vastgelegd bij de vorige staatshervorming. De categorieën worden op een subtiele wijze uitgebreid door de federale overheid. We mogen er geen doekjes om winden dat dit gebeurt op vraag van de Franstalige politici en de vertegenwoordigers van de Franstalige sociale partners. Zij waren vragende partij voor een verdere verankering.

Minister Luc Martens : De Vlaamse regering heeft zelf aangedrongen op de 0,05 procentregel. Ook in het parlement werd herhaaldelijk gezegd dat dit

niet telkens opnieuw moet worden geregeld naar aanleiding van tweejaarlijkse onderhandelingen. We wensten zekerheid en continuïteit. We waren zelf vragende partij om die 0,05 percent structureel in te bedden voor de buitenschoolse kinderopvang.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Er moesten wel twee voorwaarden worden vervuld vooraleer dat bij wet kon worden vastgelegd. Ten eerste moesten de objectiveringsinstrumenten worden vastgelegd, en ten tweede moest de permanente structuur worden opgericht. Mijnheer de minister, we hebben er geen probleem mee dat u vragende partij was voor een structurele verankering. Door een dergelijke verankering wordt het immers overbodig telkens opnieuw een akkoord te moeten afsluiten.

Mijnheer Bossuyt, u beweert dat dat moment voorbij is. In de commissie werd herhaaldelijk gezegd, ook door de minister, dat we de zaak willen vooruithelpen. Het komt echter telkens op een subtiele wijze in die wet terecht.

Minister Luc Martens : Mevrouw Avontroodt, ik zou graag van u vernemen over welk instrument de Vlaamse Gemeenschap beschikt om dit van de federale overheid af te dwingen.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer de minister, nu gooit u alles op een hoopje.

De voorzitter : Collega's, laten we naar elkaar luisteren.

De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mevrouw Avontroodt, ik probeer uw redenering te volgen, maar ook u vermengt een aantal zaken. U vermengt namelijk het juridische aspect en de politieke appreciatie ervan. Wat het juridische aspect betreft, is de periode van inroeping van mogelijk conflict voorbij. Uw politieke appreciatie houdt in dat u er in het verleden op hebt aangedrongen dat een aantal voorwaarden vooraf moesten worden vervuld, dat de minister een toezegging heeft gedaan en dat die voorwaarden uiteindelijk niet werden vervuld. Ik ben het niet eens met die politieke appreciatie, maar ik aanvaard ze wel. De afdwingbaarheid is wel heel beperkt. Beide zaken mogen niet worden vermengd. Het juridische aspect is eigenlijk voorbij.

De heer André Denys : Een belangenconflict is altijd een politieke appreciatie.

De heer Gilbert Bossuyt : Als men een duidelijke discussie wil voeren, moet men weten wat men wil.

Bossuyt

Ik wil eerst het thema over de bevoegdheid aansnijden. Vervolgens wil ik de discussie over de belangen aangaan. Dat is wel een andere discussie. Ik heb de indruk dat onze belangen in deze aangelegenheid momenteel niet worden geschaad.

De voorzitter : Ik wil even herhalen dat het inroepen van een belangenconflict aan de orde is. Mevrouw Avontroodt is haar motieven voor een belangenconflict aan het uitleggen. Laten we naar haar luisteren. Ze zal waarschijnlijk weldra afronden. Daarna komen alle ingeschreven sprekers aan het woord. Vervolgens zal de minister op alle punten antwoorden. Mevrouw Avontroodt, ik vraag wel dat u zich houdt aan wat u hebt ingediend.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer de voorzitter, ik word telkens onderbroken. Ik mag daar toch wel op antwoorden. We moeten de vraag stellen of we het ermee eens zijn dat deze regeling wordt beschouwd als een zaak die de sociale zekerheid aanbelangt. De zaak wordt immers op die wijze verankerd in de sociale wetgeving.

Ik meen dat dit niet het geval is. Het ware terzake misschien interessant om er de voorbereidingen op na te slaan die voorafgaan aan bepaalde akkoorden of artikels in de bijzondere wet. Volgens de voorbereiding van artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn de gemeenschappen inzake de bijstand aan personen bevoegd voor het gezinsbeleid. In de commissie voor Staatshervorming heb ik niemand horen zeggen dat hij op dat vlak geen verdere stappen wil zetten of dat hij niet wil dat de hefboomen voor een Vlaams gezinsbeleid in eigen handen zouden komen. Dan heb ik het over het gezinsbeleid met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen.

Ik keer terug naar de parlementaire voorbereidingen die voorafgingen aan deze bepalingen en citeer : 'de materiële, sociale, psychologische, morele en opvoedende bijstand en hulpverlening aan de kinderen, met inbegrip van het kinderopvangbeleid.' Deze bijstand of hulpverlening wordt ofwel rechtstreeks verstrekt, ofwel via verenigingen en instellingen. Ten tweede is er de morele en sociale hulp aan het gezin, meer bepaald door de erkenning en toekenning van toelagen aan de diensten en opleidingscentra voor gezinshulp, en de tehuizen voor moeders. De gemeenschappen zijn daarentegen niet bevoegd voor gezinstoelagen, daar deze materie tot een van de takken van de sociale zekerheid behoort. Op dit terrein komen wij niet tussenbeide.

De vraag blijft echter of we akkoord gaan met de uitbreiding van de categorieën die nu op subtiële wijze plaatsvindt via artikel 15. (*Opmerking van de heer Gilbert Bossuyt*) Neen, mijnheer Bossuyt, daarvoor is het nog niet te laat : dit artikel ligt momenteel nog voor. We hebben terzake niet opgetreden omdat we inderdaad de signaalfunctie wilden bekijken en eerst wilden afwachten wat er op het vlak van de vorderingen zou zijn gerealiseerd. Door deze stappen wordt dit een echte processie van Echternach voor ons.

Er is dus sprake van artikel 107 en van het bewuste artikel 15. Dat laatste artikel betreft de kinderbijslag voor de loonarbeiders. Volgens deze bepaling is het FCUD belast met de financiering van die uitrustingen en diensten ten gunste van werknemersgezinnen en de uitrustingen en diensten die buiten de normale werktijden de opvang organiseren van de kinderen van nul tot drie jaar. Deze wetsbepaling verklaart dus uitdrukkelijk dat de bedoelde hulp uitsluitend is bestemd voor rechtshabenden van gezinsbijslag, de categorie die nu wordt uitgebreid. We moeten dus een onderscheid maken tussen de uiteindelijke bestemmingen van die gezinsbijlagen. Voorzover het gaat om hulp aan werknemersgezinnen met recht op gezinsbijslag gaat het om een voordeel in natura, en maakt deze hulp dus deel uit van de sociale zekerheid, die tot nu toe behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid. Tot daar is er geen probleem.

Gaat het evenwel om hulp aan andere dan werknemersgezinnen, wat hier duidelijk het geval is, dan kan die hulp niet meer worden ingebed in het socialezekerheidsstelsel en is ze een persoonsgebonden aangelegenheid, waarvoor uitsluitend de gemeenschappen bevoegd zijn. De conclusie is dan ook dat het bewuste artikel 15 van het ontwerp de intentie van de federale overheid kenbaar maakt om normerend op te treden in een aangelegenheid die niet tot haar bevoegdheid behoort. Vandaar, mijnheer de minister, lijkt het me vanzelfsprekend dat hier het Vlaams belang wordt geschaad.

Er is herhaaldelijk op gewezen dat we moeten streven naar meer homogeniteit in de bevoegdheden, zodat maatschappelijk nauw verweven aangelegenheden door eenzelfde overheid kunnen worden geregeld. Een optimale bestuurskracht kan enkel worden bereikt als men op een bepaald besluitvormingsniveau bevoegd is voor alle regelgeving.

Het gezinsbeleid is uitsluitend gereserveerd voor de gemeenschappen. Het behoort dus niet tot de taak van de federale overheid om hierin op te tre-

Avontroodt

den. De verruiming van die categorieën maakt duidelijk dat de federale overheid op een subtiële wijze op het bevoegdheidssterrein van de Vlaamse Gemeenschap treedt.

Mijnheer de minister, collega's, juridisch is het advies van de Raad van State zeer duidelijk. Het advies stelt niet expliciet dat het om een bevoegdheidsoverschrijding gaat. Vandaar komt het antwoord dat het hier geen bevoegdheidsconflict betreft. Het advies suggereert wel impliciet dat de uitvoering van de door de federale regering voorgestelde normering niet kan zonder enige miskenning van de bevoegdheden van de gemeenschappen terzake. Dit is eigenlijk de essentie.

In deze opvatting ligt dan ook het belangenconflict besloten. Geen gebruik maken van deze institutionele mogelijkheid zal tot de volgende paradoxale toestand leiden. Terwijl het Vlaams Parlement bij een komende ronde in de staatshervorming de integrale communautarisering zal vragen voor het gezinsbeleid, eigent de federale overheid zich heden een element ervan toe, dat normaliter niet tot haar bevoegdheid behoort.

Dan komen we terecht in een situatie waarbij tegengestelde logica's met elkaar botsen. Dit kunnen we beter vermijden. De logica van de federale overheid stelt dat de buitenschoolse kinderopvang kan worden gezien als een aanvulling op de kinderbijslag, uitgekeerd in natura. Dit botst met de logica dat de buitenschoolse kinderopvang duidelijk een gemeenschapsbevoegdheid is. Wie hieraan twijfelt, moet zich ernstige vragen stellen bij de integratie van een gezinsbeleid in Vlaanderen.

Minister Luc Martens : Mevrouw Avontroodt, kinderopvang heeft verschillende aspecten. U weigert die aspecten te definiëren. Er is een verschil tussen financiering, cofinanciering, organisatie en kwaliteit. Men kan dus niet zomaar zeggen dat we bevoegd zijn voor dé kinderopvang. We zijn bevoegd voor de organisatie en voor de kwaliteit van de kinderopvang. Uit wat u zegt, maak ik op dat u niet geïnteresseerd bent in de middelen die door de sociale partners worden ingebracht.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer de minister, het is niet eerlijk om het op die manier te doen.

Minister Luc Martens : Mevrouw Avontroodt, toch gedraagt u zich zo.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Wie was vragende partij voor die uitbreiding ?

Minister Luc Martens : Niemand heeft enig nadeel bij die uitbreiding, die bovendien juridisch perfect in orde is. Ik zal daar straks op antwoorden.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de minister, principieel is het zo dat het parlement de eerste viool speelt, en niet de sociale partners. Zo gaat het toch in een democratie ?

De heer Gilbert Bossuyt : Dat is een oneerlijke discussie. Er is een onderscheid tussen de juridische argumentatie en de politieke argumentatie.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik zou gewoon op de grond van de zaak willen ingaan. In de eerste plaats is het te laat om een bevoegdheidsconflict in te roepen op basis van de wet van 22 februari 1998.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik heb reeds uitgelegd waarom de VLD dit niet heeft gedaan.

De heer Gilbert Bossuyt : Dat is iets anders.

De heer Johan De Roo : In de tweede plaats roep ik mevrouw Avontroodt op om aan te tonen hoe de Vlaamse belangen geschaad zijn.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik meen dat dit heel eenvoudig is.

De heer Johan De Roo : Er bestaan drie officiële stelsels van kinderbijslag : één voor de werknemers, één voor de zelfstandigen en één voor het overheidspersoneel. De gewaarborgde kinderbijslag werd in 1971 ingevoerd voor personen die geen bijdragen betaalden en niet waren aangesloten bij de sociale zekerheid. Aanvankelijk leverde de overheid hierin een financiële bijdrage, in tegenstelling tot de werkgevers.

In 1982 heeft de RKW zich akkoord verklaard om via werkgeversbijdragen van alle werkgevers de gewaarborgde kinderbijslag te financieren voor diegenen die nergens bij waren aangesloten. Zo zouden ook deze mensen kinderbijslag ontvangen. Nu zal de 0,05 percent opbrengst ook kunnen gaan naar de personen die recht hebben op een gewaarborgde kinderbijslag, met name de grensarbeiders en de politieke vluchtelingen. Ook deze twee laatste groepen zullen onder het systeem van kinderbijslagen vallen zonder te zijn aangesloten bij het socialezekerheidsstelsel.

De Roo

We moeten ons nu de vraag stellen of de belangen van de Vlaamse gezinnen door deze regeling worden geschaad. Ondervinden de Vlaamse grensarbeiders, de politieke vluchtelingen die zich in Vlaanderen vestigen en de personen die recht hebben op een gewaarborgde kinderbijslag hierdoor schade? We zijn het er allemaal over eens dat er een scheefgroei bestaat die moet worden weggevoerd. We kunnen dit echter slechts doen als er zowel uit Vlaanderen als Franstalig België aanvragen komen voor initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang.

We hebben vastgesteld dat er in de loop der jaren meer aanvragen uit Wallonië kwamen dan uit Vlaanderen. Bovendien bestond er in Wallonië geen reglementering: men kon alle initiatieven indienen bij het ter ziele gegane tewerkstellingsfonds en later bij het FCUD. Alle initiatieven werden goedgekeurd.

Aan Vlaamse zijde was de situatie anders. Op initiatief van mevrouw Detiège werd een lijst met stringente voorwaarden opgesteld, met als gevolg dat vele aanvragen niet konden worden gehonoreerd. Hierdoor is de huidige scheefgroei ontstaan.

Het Vlaams Parlement heeft nu bijna eenparig – de VLD heeft zich onthouden – een motie goedgekeurd waarin de Vlaamse regering werd opgeroepen contact op te nemen met de federale minister die voor deze materie bevoegd is. De minister is hier volop mee bezig.

Bovendien worden er nieuwe middelen vrijgemaakt: de federale ambtenaren zullen een bijdrage leveren. Misschien zullen ook de Vlaamse ambtenaren dit doen zodat de pot groter wordt. Op die manier kan men ervoor zorgen dat ook de Vlaamse aanvragen op een ordentelijke manier kunnen worden behandeld. Hierover gaat het.

Mevrouw Yolande Avontroodt: Mijnheer De Roo, ik kan nu niet zeggen of de belangen van de categorieën die zijn vervat in artikel 15, inderdaad werden geschaad. Het zou oneerlijk zijn dat nu te doen. Ook u kunt dat momenteel niet.

De heer Johan De Roo: Ze komen in elk geval in aanmerking voor initiatieven.

Mevrouw Yolande Avontroodt: Daarover gaat het niet. Het gaat er om dat de federale overheid normerend optreedt op een terrein dat zuiver Vlaams is. Zij verankert telkens opnieuw op subtiële wijze

normen voor buitenschoolse kinderopvang in de wet. Dat gebeurt op vraag van de Franstalige politici en de Franstalige vertegenwoordigers van de sociale partners. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Bossuyt*)

Er is natuurlijk een verschil tussen financiering en normering. Als men echter effectief in een correcte normering zou hebben voorzien, dan zouden die scheeftrekkingen al lang zijn rechtgetrokken. De kwaliteitseisen die op Vlaams niveau bestaan, zouden dan evengoed van toepassing zijn geweest op Franstalig niveau. Dat is nu niet het geval. In de discussie liggen normering en financiering niet zo ver uit elkaar.

Het politieke debat hierover is nog niet uitgeput. We hebben alleen een krachtig signaal willen geven dat de federale bemoeienis op een terrein dat zuiver onze bevoegdheid is, niet op deze wijze kan worden voortgezet. (*Applaus bij de VLD, de VU en het VB*)

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is al bijzonder veel gezegd over de vraag of dit nu een belangenconflict is dan wel een bevoegdheidsconflict of bevoegdheidsprobleem. Dat laatste is nog iets anders.

Er is wel degelijk sprake van ten minste een bevoegdheidsprobleem en zelfs van een bevoegdheidsconflict. De bijzondere wet van 8 augustus 1980 stelt duidelijk dat het gezinsbeleid, met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen, behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen. Nochtans wordt al jaren het zogenaamde Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten in stand gehouden, dat initiatieven subsidieert van buitenschoolse kinderopvang voor werknemersgezinnen die recht hebben op kinderbijslag.

Zulke zaken zouden hoe dan ook tot onze bevoegdheden moeten behoren. Dit wordt echter beschouwd als een voordeel in natura, dat eigenlijk kan worden gelijkgesteld met een gezinsuitkering. Hierdoor behoort het tot de sector van de sociale zekerheid en blijft het dus een federale materie.

Door middel van deze sociale programmawet, meer bepaald door artikel 15, wordt de actieradius van het fonds uitgebreid tot kinderen van politieke vluchtelingen en grensarbeiders. Dat artikel

Van Hauthem

bepaalt ook dat de regering via een gewoon koninklijk besluit nog andere categorieën kan toevoegen. Ten gevolge van die uitbreiding is er wel degelijk een bevoegdheidsprobleem.

Ik begrijp niet goed waarom men hier altijd zegt dat we niet meer naar het Arbitragehof kunnen gaan omdat de termijn van zes maanden verstreken is. Dat klopt natuurlijk voor de wet van februari, maar niet voor artikel 15 van de sociale programmawet. Die werd immers nog niet goedgekeurd ; anders zou hier geen motie betreffende een belangenconflict aan de orde kunnen zijn.

We zitten nog steeds op het domein van een bevoegdheidsconflict. Ik zou graag de Raad van State citeren. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Bossuyt*)

De minister kan misschien ook luisteren ; dan hoef ik hem misschien wat minder lastig te vallen. Ik wil aanhalen wat de Raad van State zegt over de huidige sociale programmawet, zonder te herhalen wat de heer Geysels al heeft geciteerd. (*Opmerkingen van de heer Johan De Roo*)

Ik citeer : 'De wijzigingen die artikel 15, 1°, van het voorontwerp beoogt aan te brengen in artikel 107, paragraaf 1, tweede lid, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, komen er evenwel op neer dat de tussenkomst van het voornoemde Fonds niet meer wordt beperkt tot de kinderen die krachtens de samengeordende wetten gerechtigd zijn op kinderbijslag, doch dat integendeel die tussenkomst wordt uitgebreid tot de kinderen die recht geven op gewaarborgde kinderbijslag en de kinderen van politieke vluchtelingen en van grensarbeiders'. Dit kan mogelijk zelfs worden uitgebreid tot nog andere categorieën 'in de mate dat compenserende financiële middelen aan het Fonds worden toegekend om de aldus veroorzaakte bijkomende uitgaven te kunnen dekken'.

Dat is dus wat door artikel 15 wordt veranderd. De Raad van State stelt daarop de vraag of we dit nog als een voordeel in natura kunnen beschouwen voor de kinderen van werknemersgezinnen die in aanmerking komen voor een gewaarborgde gezinsbijslag. Met andere woorden : behoort dit nog tot de gezinsuitkering en tot de sociale zekerheid, en is dit dan nog een federale bevoegdheid ?

Ik begrijp dus niet waarom hier wordt beweerd dat we niet meer naar het Arbitragehof kunnen gaan. Indien we tot de conclusie zouden komen dat het inderdaad een bevoegdheidsconflict betreft, kunnen we met dit artikel wel degelijk naar het Arbitragehof stappen. (*Opmerking van de heer Herman Suykerbuyk*)

Ik heb hier altijd horen zeggen dat we aan dat Fonds niets meer kunnen doen, dat het daarvoor te laat is. Als het wordt goedgekeurd zoals het hier voorligt, dan kunnen we toch met dit artikel naar het Arbitragehof stappen indien we dat zouden willen ? Of heb ik het hier helemaal verkeerd voor ?

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Van Hauthem, als u het zo stelt, dan wens ik u een vraag te stellen.

De heer Joris Van Hauthem : Niet ik, maar de Raad van State stelt het zo.

De heer Johan De Roo : U gaat er toch mee akkoord dat het statuut van politieke vluchtelingen, grensarbeiders, kinderen van grensarbeiders en kinderen van politieke vluchtelingen niet geregeld is zolang zij niet onder de sociale zekerheid vallen ? Zijn de kinderen van grensarbeiders en van politieke vluchtelingen dan niet welkom in de Vlaamse kinderopvangcentra ? U bent immers duidelijk tegen de uitbreiding.

De heer Joris Van Hauthem : Ik ben tegen de uitbreiding van de bevoegdheden die de federale overheid zich toeëigent. Of die kinderen van grensarbeiders al dan niet recht hebben op kinderbijslag, is hier niet aan de orde. Ik zou u dan ook willen vragen het debat niet te verplaatsen.

De heer Johan De Roo : Ik zie werkelijk niet in wat u tegen die uitbreiding kunt hebben.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer De Roo, u geeft nu een staaltje van intellectuele oneerlijkheid. Het gaat hier immers niet over het al dan niet recht hebben op kinderbijslag. Het gaat hier enkel over de vraag of dit al dan niet tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort.

Als u uw redenering aanhoudt, moet ik u vragen op te houden met uw pleidooi voor het federaliseren van de gezinsbijslagen. Pleit u er dan ook voor om geen kinderbijslag te verlenen omdat de federale overheid dat tot nu toe nog altijd doet ? Het antwoord op die vraag is duidelijk neen. Laten we het debat daarom beperken tot het bevoegdheids-

Van Hauthem

conflict en tot het eventuele schaden van onze belangen. Het gaat hier niet om de uitbreiding tot andere categorieën als dusdanig.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Deze discussie mag inderdaad niet worden verengd tot die drie categorieën.

Mijnheer De Roo, men neemt niet in de eerste plaats aanstoot aan het feit dat deze categorieën eraan worden toegevoegd, maar wel aan het gevolg dat ik hier wens te citeren : 'de koning kan, bij een in de ministerraad overlegd besluit, de categorieën van kinderen uitbreiden'. Door die uitbreiding zou men buitenschoolse kinderopvang kunnen organiseren buiten hetgeen wij in Vlaanderen zelf willen organiseren.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer Van Vaerenbergh, ik wil u erop wijzen dat uw laatste citaat deel uitmaakt van een tekst die reeds in februari werd goedgekeurd en waarvoor een termijn van zes maanden gold. De enige tekst die vandaag nog kan worden besproken, preventief als een belangenconflict of na stemming als een bevoegdheidsconflict, behandelt de uitbreiding van de categorie kinderen die recht hebben op een gewaarborgde kinderbijslag en de gelijkstelling van de kinderen van politieke vluchtelingen en grensarbeiders.

De heer De Roo heeft reeds uitgelegd waarom er een verband is met de sociale zekerheid, en dat de term 'uitbreiding' nogal overdreven is. De tekst is in feite een bevestiging van de bestaande praktijk, want de huidige wet wordt reeds jaren in die zin geïnterpreteerd en toegepast. De kinderen die onder de categorie 'gewaarborgde kinderbijslag' vallen en de kinderen van politieke vluchtelingen ontvangen reeds gezinsbijlagen die worden gefinancierd via dezelfde middelen als de kinderbijlagen van de werknemers. Er is bijgevolg geen sprake van een uitbreiding, maar enkel van de verduidelijking van een bestaande en niet-betwiste praktijk.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de minister, we hebben het over 'voordelen in nature die daarmee kunnen worden gelijkgesteld'. Deze term werd verzonnen om het bestaansrecht van het Fonds te verzekeren. De 'bijdrage voor kinderopvang' wordt omgevormd tot een 'structu-

rele socialezekerheidsbijdrage'. Ik vind het nogal kras dat u stelt dat we niets aan deze bepaling kunnen veranderen omdat de sociale partners die in een CAO hebben gegoten. Het spijt me, maar een dergelijke bepaling uit een CAO moet toch worden omgezet in een wettekst en bijgevolg heeft het parlement, en in dit geval het federaal parlement, het laatste woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer Van Hauthem, ik wil mijn uitspraak even verduidelijken. U hebt gelijk dat de bepalingen in een wet moeten worden omgezet. Ik wil niet beweren dat er geen betwistingen kunnen bestaan over het afgesproken criterium, maar dat de historische situatie zo is gegroeid dat de zaken niet kunnen worden omgekeerd zonder een nieuwe onrechtvaardigheid te creëren.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de minister, dit is al iets heel anders dan wat u daarnet zei. U zult het toch met ons eens zijn dat het Vlaams Parlement zich al dikwijls heeft geërgerd aan de werking en zelfs het bestaan van dit fonds. Als er sprake zou zijn van een bevoegdheidsconflict, dan ben ik het ermee eens dat het onze belangen zou kunnen schaden. Een bevoegdheidsconflict situeert zich immers op het juridische vlak, maar een belangenconflict is altijd een politieke uitspraak. *(Opmerkingen van de heer Gilbert Bossuyt)*

Mijnheer Bossuyt, ik heb de wetten over de staats-hervorming niet gemaakt en er evenmin over gestemd. Deze wetten bestaan echter ; het zijn de uwe en niet de mijne. Ik veronderstel toch dat u het met me eens bent dat de term 'belangenconflict' niet werd gedefinieerd. Het is steeds een politieke uitspraak. Zelfs in het geval dat objectief wordt vastgesteld dat onze belangen helemaal niet zijn geschaad, dan nog kan het parlement beweren dat ze toch zijn geschaad en kan het de motie goedkeuren. Dit kan eigenaardig lijken, maar volgt uit de wetten van de staats-hervorming.

Het bestaan van het fonds zelf is ook al in vraag gesteld, en vooral de wijze waarop het werkt. De heer De Roo heeft zelf aangeduid waar ons belang in feite ligt. Hij zegt dat de scheefftrekkingen tot stand zijn gekomen doordat de Franstaligen alle mogelijke initiatieven zonder beperking kunnen indienen. Aan Vlaamse kant zijn daarentegen een aantal criteria opgesteld om een aanvraag te mogen indienen. We schaden dus ons eigen belang.

Ook het bestaan van het fonds schaadt ons belang, want het leidt de facto tot scheefftrekkingen. Het fonds sanctioneert de gemeenschap die vanuit haar eigen bevoegdheden initiatieven over kinderop-

Van Hauthem

vang ontwikkelt en beloont de gemeenschap die terzake veel minder inspanningen doet. Die scheef-trekkingen zijn nu minder groot dan een tijdje geleden, maar ze worden bestendigd en uitvergroot naar andere categorieën.

Men heeft hier al verwezen naar een motie van 19 maart 1997, die door de meerderheid is goedgekeurd. Daar staat onder meer in : 'De Vlaamse regering vraagt dringend in overleg te treden met de federale overheid en de sociale partners, met het oog op het vastleggen van een rechtvaardige verdeelsleutel en objectieve financieringscriteria voor de toewijzing van de middelen aan de initiatieven voor buitenschoolse opvang in de verschillende gemeenschappen'.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij : Mijnheer van Hauthem, als u iets leest, moet u volledig zijn. Als eerste punt vragen we : 'een structurele verankering van de financiële bijdragen van de sociale partners in de buitenschoolse opvang.' In het tweede punt vragen we : 'een eenduidig en doorzichtig financieringsmechanisme dat moet uitgewerkt worden waardoor ook nieuwe Vlaamse initiatieven voor BKO een kans zouden krijgen'. We waren ook voor : 'een structurele verankering van de bijdrage van de sociale partners'. Dit is gebeurd in februari 1998.

De heer Joris Van Hauthem : U pleit voor de federalisering van de gezinsbijslagen. Waarom moet een structurele verankering dan absoluut op federaal niveau blijven ?

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Het gaat hier om een aanvullende financiering, die zelfs niet van de overheid komt. Het is dus een buitenfinanciering. Ik vind u een slecht separatist, mijnheer Van Hauthem. U maakt voor uw gemeenschap regels op. In het andere landsgedeelte maakt men regels op een andere wijze, en nu klaagt u daarover.

De heer Joris Van Hauthem : Ik klaag niet over het feit dat men in het andere landsgedeelte andere criteria vastlegt. Dat is hun goed recht. De vraag is wel wie dat alles financiert.

De heer Gilbert Bossuyt : Het gaat om een aanvullende financiering.

De heer Joris Van Hauthem : Dit is een typische uiting van hoe het Belgisch federalisme in elkaar zit. Men laat de normering hier en daar aan de gemeenschappen of de gewesten over terwijl de financiering zelf op het federale niveau wordt bepaald. Daar bestaan blijkbaar geen regels voor. Het gevolg van dit alles is dat er scheef-trekkingen blijven bestaan.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij : Er bestaat wel een KB waarin de criteria zijn opgenomen. Ze zijn conform aan en grotendeels gestuurd vanuit onze eigen inzichten over de nodige kwaliteit voor een goede buitenschoolse kinderopvang. Men is gedeeltelijk afgestapt van werkgelegenheidsprojecten waardoor men zich meer heeft geconcentreerd op een goede kinderopvang. De criteria in het KB zijn opgenomen na overleg met deze regering. Maar misschien gaat dit niet ver genoeg.

De heer Joris Van Hauthem : U moet me nog steeds uitleggen hoe het komt dat die wanverhoudingen op een flagrante manier blijven bestaan.

Minister Luc Martens : Mijnheer Van Hauthem, het is niet moeilijk om dat uit te leggen. Men heeft gezorgd voor een verankering. Bovendien heeft men overleg gepleegd om voor de gemeenschappen aanvaardbare criteria op te stellen. Dit alles leidt ertoe dat er heel wat Waalse projecten werden verwijderd. Naar aanleiding van een schrijven kwam ongeveer twee derde van de Waalse projecten niet meer in aanmerking. Dit is ook gebeurd aan Vlaamse zijde, hoewel in veel mindere mate. Dit heeft ons toegelaten een eerste inhaaloperatie uit te voeren.

Men kan echter niet enkel criteria opstellen om een budgettair resultaat te bereiken. Ofwel richt men zich enkel op het budget ofwel koppelt men het budget aan een rechtvaardige definiëring van een kwaliteitsvolle kinderopvang. Dat is een belangrijke stap. Men is geëvolueerd van 20 percent naar 37,04 percent. Door via de wetgeving van 22 februari de ambtenaren erbij te betrekken, kan men het volume aan middelen dermate laten stijgen dat we binnen deze zittingsperiode het aandeel kunnen bereiken waarop we recht hebben. De verhouding is 57 tegenover 43 percent. Om dit te bereiken, moeten we erop toezien dat we deze zaken op tafel leggen tijdens de CAO-besprekingen over de ambtenaren. De federale overheid heeft hier al voor geopteerd en de middelen hiervoor gereserveerd. We moeten nagaan wat de andere gemeenschappen en gewesten zullen doen.

Martens

Op dit moment is er een moeilijke maar al bij al constructieve dialoog aan de gang. Indien we deze zaken blokkeren door een procedureslag – want daar komt het uiteindelijk op neer – gaan we terug naar af. Niet enkel de marginale categorieën zullen uit de boot vallen, maar ook wijzelf omdat het KB in dat geval geen betrekking heeft op de ambtenaren. We ontzeggen ons dan de noodzakelijke middelen van het fonds om tot een evenwichtige verdeling te komen.

De heer Bossuyt heeft gelijk wanneer hij zegt dat het om een aanvullend stelsel gaat. We hebben met andere woorden de volledige bevoegdheid om te organiseren en kwaliteitsnormen vast te leggen. We kunnen daar geld aan spenderen. De federale overheid stelt dat principe niet in vraag. Het komt er eigenlijk op neer dat u niet bent geïnteresseerd in de financiële middelen tenzij een rechtvaardige verhouding wordt gerespecteerd. (*Rumoer*) Wij willen dat ook. En daar werken we ook aan. Het gevaar bestaat dat u dat hier de pas afsnijdt, waardoor de financiering van nieuwe Vlaamse projecten misschien aan onze neus voorbijgaat. Dat is het resultaat van uw inspanningen.

De heer Joris Van Hauthem : Neen ! Het resultaat van een belangenconflict is dat er op zijn minst overleg is.

Minister Luc Martens : Er is overleg !

De heer Joris Van Hauthem : We willen overleg over het eerste aspect, het bevoegdheidsprobleem. De federale regering tracht altijd via sluiske wegen haar bevoegdheid uit te breiden. Dat mag ik toch aanklagen ? Onze bevoegdheid wordt uitgehold !

Minister Luc Martens : Onze bevoegdheid wordt niet uitgehold ! We behouden de volle, exclusieve bevoegdheid om te organiseren, kwaliteitsnormen te bepalen en financiële middelen in te brengen. We moeten alleen uitmaken of we nog bereid zijn om deel te hebben aan de aanvullende middelen, omdat ze vandaag op een scheefgetrokken manier worden geventileerd.

De heer Joris Van Hauthem : De opmerkingen van de Raad van State over artikel 15 van de sociale programmawet zijn niet lichtzinnig geformuleerd. De Raad van State geeft in niet zo voorzichtige bewoordingen aan dat de federale regering effec-

tief haar bevoegdheden overschrijdt. We zouden dat zelf kunnen doen.

Waarom heeft de Vlaamse regering nog niets ondernomen als ze zo bezorgd is over het uitbreiden van gezinsbijslagen naar andere categorieën ? We krijgen zoals altijd alleen maar de belofte dat er op termijn een rechttrekking komt. Hoe lang zal dat duren ? Aangezien ook de Raad van State zich vragen stelt bij de bevoegdheid van de federale regering over een uitbreiding, en vanuit het belang van het FCUD zelf, zullen we de motie goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, mijn fractie stelt uitdrukkelijk dat activiteiten die door het FCUD worden gefinancierd, ressembleren onder de bevoegdheid van de gemeenschappen. Buitenschoolse en gewone kinderopvang vallen onder de noemer gezinsbeleid. Dit hoort onbetwistbaar bij de bijstand aan personen en is bijgevolg gemeenschapsmaterie. We gaan inderdaad zo ver, met een constructieve houding. De commissie voor Welzijn heeft de BKO gereguleerd. Daardoor is een dynamiek gecreëerd waarvoor Vlaanderen zelf tot onze spijt te weinig financiële middelen heeft gegeven.

Minister Luc Martens : We financieren alle gesco's.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : We willen de volledige financiering voor onze rekening nemen. De cofinanciering van de hand wijzen zal ontgoocheling veroorzaken en onrecht toebrengen aan de vele goede initiatieven en inzet. Dit wil zeggen dat op termijn de enig goede oplossing bestaat in de overheveling van de opdrachten en de middelen van het FCUD naar de gemeenschappen. Dat moet en zal het voorwerp uitmaken van de onderhandelingen over de staatshervorming die na de verkiezingen van 1999 zullen plaatsvinden. Vice-eerste minister en minister van Begroting Herman Van Rompuy heeft dat op 16 oktober 1998, op een studiedag over buitenschoolse opvang en de toegankelijkheid ervan, uitdrukkelijk zo gezegd. Dus niet enkel het Vlaams Parlement heeft zich in die zin uitgesproken.

Het werkveld aanvaardt de visie die het Vlaams Parlement in deze materie verdedigt. We zijn daar blij om. Ondertussen vraagt het werkveld dat lopende dossiers zo snel mogelijk kunnen worden goedgekeurd. We moeten een strategie op korte

Merckx-Van Goey

termijn ontwikkelen. Bij de beoordeling van de voorliggende motie moeten we dus ook rekening houden met de kortetermijnpact ervan.

We zijn het er mee eens dat de cofinanciering een belangrijke aanvulling is. Maar wat is het doel van het inroepen van dit belangenconflict? Ik citeer in dat verband mevrouw Avontroodt: 'een signaal geven aan de federale overheid dat de bemoeienissen zo niet verder kunnen.' Wil men knelpunten agenderen? Maar die knelpunten zijn reeds meermaals geagendeerd. Of is het inroepen van dit belangenconflict een middel om overleg af te dwingen? Op dit ogenblik zijn we gevat door een overleg waarover de minister in de commissie regelmatig verslag uitbrengt. Bij dat overleg groeit de geest van samenwerking. Is het nodig om orde op zaken te stellen in de sector? Vlaanderen schaaft regelmatig de agenda van het overleg met de federale overheid bij om rechtekkingen te realiseren. Het doel en het beoogde resultaat van de motie is de schorsing van artikel 15. Dat artikel breidt op erg beperkte wijze het toepassingsgebied van het FCUD uit tot kinderen van grensarbeiders die een gewaarborgde kinderbijslag genieten en tot kinderen van politieke vluchtelingen. De vraag is of de opschorting van deze uitbreiding de belangen van de Vlaamse Gemeenschap behoedt voor schade. Die vraag is niet beantwoord.

We zijn van oordeel dat men het belangenconflict in februari 1998, bij de behandeling van de vorige sociale programmawet, had moeten inroepen. Op dat ogenblik zijn belangrijke principiële beslissingen genomen. De structurele verankering en mogelijkheid tot uitbreiding zijn toen in de wet ingeschreven. Op dat ogenblik hadden we misschien een goede inhoudelijke discussie kunnen voeren, zowel over het bevoegdheidsvraagstuk als over de mogelijke schending van belangen van de Vlaamse Gemeenschap.

Het probleem van de scheeftekening bij de toekenning van middelen voor initiatieven van de gemeenschappen blijft bestaan. Die scheeftekening is niet aanvaardbaar. Deze situatie is historisch gegroeid – of moet ik zeggen misgroeid – om verschillende redenen. Eén reden was onze eigen keuze. Zo hebben we in Vlaanderen steeds het Gesco-personeel tewerkgesteld in de initiatieven buitenschoolse opvang. Slechts voor het resterende deel hebben we subsidies gevraagd aan het FCUD. We hebben met andere woorden reeds een stuk van onze verantwoordelijkheid genomen en via het Gesco-personeel Vlaamse middelen ter beschik-

king gesteld. Ik denk niet dat dit ons ten kwade kan worden geduid.

De Franstalige initiatieven hebben daarentegen voor het geheel van zowel hun werking als hun personeelskosten een beroep gedaan op een subsidiëring via het FCUD. Inmiddels zijn echter een aantal maatregelen doorgevoerd die deze scheve situatie moeten rechtekken. Meer specifiek zal het verschil dat ontstaat doordat Vlaanderen een eigen inbreng levert via het Gesco-personeel, nu mee worden ingebracht in die rechtekking bij het FCUD. In het KB worden criteria vastgelegd voor de toewijzing van middelen aan initiatieven van buitenschoolse opvang. Dit heeft geleid tot een uitzuivering van heel wat initiatieven aan Waalse kant.

Een ander punt is het engagement om bij voorrang Vlaamse initiatieven te financieren tot de verdeling der middelen evenwichtiger is gespreid over Vlaamse en Waalse initiatieven. Wij zijn geïnteresseerd in een rechtekking op een zo kort mogelijke termijn. Maar dan kunnen we het niet maken om tegelijk de werking van het fonds totaal te verhinderen of om het te dwingen op een even korte termijn zaken af te stoten. Vandaar dat het belangrijk is dat het fonds bijkomende middelen verwerft. Dit heeft de federale overheid op dit ogenblik reeds bewerkstelligd door op het loon van de ambtenaren de 0,05 percent bijdrage te storten in het FCUD.

Ze hebben dit ook aan de Vlaamse overheden gevraagd. Hierover is momenteel een debat bezig, waaruit echter nog geen beslissingen zijn voortgevloeid. Als deze middelen tegelijk worden toegevoegd aan de pot der fondsen, dan zullen daaraan nog bijkomende voorwaarden moeten worden gekoppeld. Vlaanderen is evenwel winnende partij indien er bijkomende middelen in dit fonds terecht komen.

Ik kom ten slotte terug tot het belangenconflict. We twijfelen eraan of we door een belangenconflict in te roepen, de ware problematiek van het FCUD bereiken, laat staan oplossen. We zijn bijgevolg niet te vinden voor een procedureslag of voor een vrijblijvend signaal aan de federale overheid zonder dat daarbij tegelijk positieve effecten voor Vlaanderen kunnen worden gerealiseerd. Wij pleiten voor een degelijke oplossing voor dit dossier, een oplossing waar Vlaanderen en de Vlaamse gezinnen ook effectief beter van worden. Een degelijke oplossing vereist echter dat het FCUD in al zijn aspecten wordt bekeken in de discussie rond de regionalisering van het gezinsbeleid. Voordien

Merckx-Van Goey

ingrijpen zou voorbarig zijn, want er is op dit ogenblik geen volwaardig alternatief voorhanden.

Mijnheer de minister, ik wil afsluiten met enkele vragen. Ik weet dat het hier om een heel ingewikkelde geschiedenis gaat. In de commissie zijn we daar al herhaaldelijk op teruggekomen. Opdat het hele parlement kan worden overtuigd, zou het goed zijn als u ons een overzicht bezorgde van de verschillende stappen die werden gezet om de scheeftrekkingen recht te trekken en om de samenwerking te verbeteren. Ten tweede rekenen we erop dat u blijft eisen dat meer FCUD-gelden worden vrijgemaakt voor Vlaanderen. Dat is nodig om nieuwe initiatieven een kans te geven. Kunt u ons de juiste timing meedelen? Hoe kan de huidige kentering ten voordele van Vlaamse initiatieven worden doorgetrokken? Ik hoop ook dat u garanties kunt bieden voor de opvolging, en dat u ons regelmatig een overzicht bezorgt van de nieuwe Vlaamse dossiers.

Voor het beleid is het ten slotte ontzettend belangrijk dat het beheerscomité haar beslissingen in de toekomst meer afstemt op de Vlaamse regelgeving. In die regelgeving is het lokale overleg belangrijk. Dat overleg moet ten volle worden gevaloriseerd. Mijnheer Van Grembergen, dit is een garantie dat in onze regelgeving vooral het lokale overleg en de kwaliteitseisen van Kind en Gezin belangrijk zijn, en niet enkel de invloed van de sociale partners. Elke bijkomende verplichting lijkt ons dan ook onaanvaardbaar.

Over deze punten is een verankerd overleg nodig. Mevrouw De Galan heeft in de Kamer meegedeeld dat voor het einde van 1998 een samenwerkingsakkoord of overeenkomst wordt afgesloten. Mijnheer de minister, ik hoop dat dit cruciale punt inderdaad voor het einde van het jaar wordt verwezenlijkt. We zullen u daar later nog over horen. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, na vele interessante uiteenzettingen te hebben gehoord, heb ik mijn oordeel over de twee belangrijke vragen die werden gesteld, aangescherpt. De eerste vraag is of er op juridisch-politiek vlak sprake is van een belangenconflict. De tweede vraag is of het strategisch gezien nuttig is de scheefgetrokken situatie recht te trekken via een belangenconflict.

De inhoudelijke vraag wat een belangenconflict is, werd diepgaand besproken naar aanleiding van de commissiesamenwerking tussen het Vlaams en het Waals Parlement over het decreet-Suykerbuyk. Langs Franstalige zijde werd toen een motie van belangenconflict ingediend. Mevrouw Van Hecke gaf een omschrijving van een belangenconflict. Volgens haar is een belangenconflict altijd een politieke appreciatie die moet worden getoetst aan drie toetsstenen : het misbruik van recht, het evenredigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

In dit geval maakt de federale overheid zeker geen misbruik van recht. Het redelijkheidsbeginsel houdt in dat er redelijke gronden voorhanden zijn om maatregelen te treffen die niet zo vergaand zijn dat de andere gemeenschap hierdoor zijn eigen beleid niet meer kan voeren. Dat is niet het geval. De Vlaamse Gemeenschap kan nog steeds zelf organiseren. Voor het derde onderdeel kunnen we wel spreken van een belangenconflict. Het evenredigheidsbeginsel betekent dat geen enkele overheid bij de beleidsuitoefening regels mag treffen die ertoe strekken dat een andere overheid het buitenmate moeilijk krijgt zijn eigen beleid uit te oefenen.

Geachte leden, door het feit dat er hier sprake is van een financiering waarop we zelf geen invloed hebben en die steeds meer is scheefgegroeid, zijn we verplicht onze eigen regels qua organisatie aan te passen aan wat er gebeurt in de Franstalige Gemeenschap. Anders verliezen we te veel projecten. Vroeger hadden we eigen regels betreffende de organisatie, maar deze hebben tot gevolg dat we minder kunnen putten uit de middelen van dat fonds.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Het is net omgekeerd !

De heer André Denys : Het is niet omgekeerd. Men zet stapjes om dat te verbeteren, maar er is een scheefgroei waardoor we minder uit dat fonds krijgen dan normaal zou moeten, gezien de Vlaamse inbreng.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer Denys, ik wil even ingaan op dit punt. Er is geen tegenspraak met wat mevrouw Van Hecke zei. Zij had het over een actieve onevenredigheid, waarbij een andere gemeenschap actief maatregelen treft die duidelijk de belangen schaden. Hier is het omgekeerde het geval. Vlaanderen is restrictiever geweest.

Bossuyt

Men moet eerlijk zijn : een deel van de scheefgroei werd veroorzaakt doordat men in Vlaanderen niet aanvaardde dat bijvoorbeeld de wedden van Gesco's werden opgenomen, ondanks het pleidooi dat mijn partij hiervoor hield. Het gaat hier dus over de eigen houding van de Vlaamse Gemeenschap inzake een bevoegdheid die de hare is. Deze onevenredigheid is dus niet actief ontstaan, maar is een gevolg van de Vlaamse rigiditeit, ondanks pleidooien van onze zijde om ook tewerkstelling mee in rekening te brengen bij het indienen van projecten. We hebben het toen niet gehaald in die discussie. We kunnen dan bezwaarlijk beweren dat onze belangen worden geschaad.

Voor de beoordeling van de projecten gelden er inderdaad andere criteria. Daar dit de specifieke bevoegdheid is van de gemeenschappen, moet dit het voorwerp van onderling overleg uitmaken, om te streven naar dezelfde visie. Dat is ook datgene waaraan de minister werkt.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, de heer Bossuyt kan me geenszins overtuigen. Uit dit debat is immers duidelijk gebleken dat we gedwongen zijn onze eigen organisatieregels enigszins aan te passen, willen we een evenredig deel hebben. U zegt zelf dat we vroeger te rigide zijn geweest. Als we nu een evenredig deel willen behalen, dan wordt onze autonome bevoegdheid voor een deel gehypothekeerd door wat anderen doen.

Minister Luc Martens : Mijnheer Denys, het klinkt wat scherp, maar we hebben onszelf in deze positie gebracht. We hebben immers een periode van een rigide wetgeving gekend, waarbij slechts een beperkt aantal projecten kon worden ingediend, mede door de wijze van financiering die we daarvoor opbouwden. Dan kwam er een tijd van onzekerheid bij initiatiefnemers. Omdat er een nieuwe wetgeving op stapel stond, diende men geen projecten in.

Dit alles blijkt uit de cijfers. Op een bepaald ogenblik behaalden we 30 percent, waarna dat cijfer is gedaald tot 20 percent, tijdens die periode van onzekerheid over de wetgeving. Op dat ogenblik zijn de projecten goedgekeurd die voorlagen en die 'toevallig' projecten waren van anderen. Op een bepaald ogenblik zwol deze financiering niet meer aan. Er is nu sprake van een onrechtvaardige historische situatie, die we echter deels zelf hebben opgeroepen. Nu pogen we dat weer te verhelpen.

De heer André Denys : Mijnheer de minister, de historiek toont aan dat als Wallonië met een andere organisatie en andere regels werkt, ze meer uit dat fonds haalt. Iedereen erkent dat er een scheefgroei is. Dat heeft te maken met een verschil qua toepassing tussen Vlaanderen en Wallonië. Het systeem zoals het wordt toegepast en nu met nieuwe categorieën wordt uitgebreid, tast met andere woorden onze autonomie aan als we een evenredig deel willen. Dat moet voor iedereen duidelijk zijn.

Ik kom nu bij mijn tweede vraag. Is het strategisch beter om te werken zoals de minister nu zegt ? Dat verschilt wel van wat hij zei in een persmededeling op 25 november 1997. Nu zegt hij dat we dat geld moeten binnenhalen, en dat we stap voor stap zullen onderhandelen om die scheeftrekking weg te werken.

Mijnheer de minister, in die persmededeling pleitte u echter voor een strategie die min of meer overeenkomt met de strategie van het inroepen van een belangenconflict. U zei toen zelf dat de scheeftrekking van die aard was, dat we op korte termijn voor het beheer van het fonds een werkgroep dienden op te richten die de modaliteiten van een permanente structuur zou bevatten. Die werkgroep zou dan de objectiveringscriteria vastleggen, anders zou u naar het Overlegcomité trekken.

Minister Luc Martens : Mijnheer Denys, dat hebben we ook gedaan.

De heer André Denys : Mijnheer de minister, zijn die objectiveringscriteria er ondertussen gekomen ?

Minister Luc Martens : Die zijn er inderdaad.

De heer André Denys : Welke zijn dat dan ?

Minister Luc Martens : In het FCUD werd bepaald voor welk soort kinderen in welk soort omkadering wordt voorzien. De vraag die men heeft gesteld, is dus : 'Naargelang van het aantal kinderen, van welke leeftijd, wordt in welke omkadering voorzien ?'

De heer André Denys : Zijn dat de criteria die ertoe zullen leiden dat de scheeftrekkingen worden weggewerkt ?

Minister Luc Martens : Natuurlijk is dat zo. Voorheen waren er bijvoorbeeld ook initiatieven voor kinderen tussen nul en drie jaar. Die heeft men eruit gehaald. Dat was immers geen buitenschoolse

Martens

opvang. Of het ging om educatieve activiteiten zoals kinderateliers, die gekoppeld waren aan culturele centra. Die heeft men op basis van deze objectiverende criteria eruit gehaald. Dat verklaart waarom er in totaal een daling is geweest van 251 Franstalige projecten tot 74 projecten. Dat is dus gebeurd op basis van die criteria, waarin we duidelijk hebben omschreven wat buitenschoolse kinderopvang is, wat de omkadering is, wat de elementen zijn, om welke initiatiefnemers het gaat en wie een erkenning moet geven om een project te valoriseren. Dat is dus allemaal gebeurd.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer de minister, ik wil hier nog een vraag aan toevoegen. Door die objectiveringscriteria zullen op basis van de kwaliteitseisen bepaalde initiatieven inderdaad niet meer in aanmerking komen. Daardoor verdwijnen er een aantal Franstalige projecten. In die objectiveringscriteria zitten echter geen communautaire vragen.

Minister Luc Martens : Mevrouw Avontroodt, men kan dat niet a priori als criterium opnemen.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Er moet toch een beveiliging zijn voor Vlaamse initiatieven ? Anders kan men nooit iets rechtekken wat scheefgetrokken is.

Minister Luc Martens : Mevrouw Avontroodt, men vertrekt van een historische situatie. Men gaat nu buitenschoolse opvang strikt omschrijven. Men onderzoekt wat momenteel ten onrechte als buitenschoolse opvang werd erkend. Op basis van die criteria is er dan een bepaald volume van initiatieven die beantwoorden aan de inhoudelijke eisen. Dat is de huidige situatie die wij hebben afgedwongen.

Lees de Waalse pers, dan zult u zien hoe enthousiast daar werd gereageerd. Jammer genoeg zijn Vlamingen en Walen zo vervreemd van elkaar dat we enkel nog onze eigen kranten lezen, zodat we niet meer weten wat er in het andere landsgedeelte gebeurt. Eigenlijk is er in Wallonië een bloedbad geweest. Wij hebben dus uiteraard veel tegenkanting gehad, maar toch hebben we dat kunnen afdwingen. We hebben ook een akkoord bereikt om tot een verdere objectivering te komen. Dit kan enkel als we ook meer middelen kunnen genere-

ren. In het andere geval zouden we op een louter arbitraire wijze de andere partij uitsluiten.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, de laatste opmerking van de minister bewijst dat de regels en normen die we hebben opgesteld worden aangetast, zelfs als het slechts gaat om het vastleggen van objectieve criteria. Het is overigens nog maar de vraag hoe men met deze criteria de scheefgroei denkt recht te trekken.

Minister Luc Martens : Neen.

De heer André Denys : We kennen deze situatie maar al te goed. De federale overheid probeert met meer middelen meer bevoegdheden naar zich toe te trekken. We staan voor een fundamentele en principiële keuze. Ik beweer dat de stapsgewijze aanpak van de minister niet tot resultaten zal leiden. Met het inroepen van een belangenconflict geven we een duidelijk signaal.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer de voorzitter, ik heb tijdens het debat reeds de meeste argumenten van mijn fractie naar voren kunnen brengen. Ik zal dus bondig zijn. In het verleden heeft het Vlaams Parlement een motie in verband met deze problematiek aangenomen waarin de minister werd opgeroepen om actie te ondernemen. Objectief bekeken heeft de minister inspanningen gedaan om de negatieve aspecten van de situatie te verbeteren.

De heer Denys kent de situatie op het terrein blijkbaar niet zo goed. Wij hebben er van bij het begin voor gepleit om ook de lonen van gesco's en dergelijke in rekening te brengen. Dan zouden we een heel andere evolutie hebben gekend. Bovendien moeten we onze belangen objectief afwegen. Vlaanderen heeft er inderdaad belang bij dat de financiële middelen worden uitgebreid zodat men op basis van objectieve criteria heel wat meer noden kan lenigen. Om die reden is de SP-fractie van mening dat de Vlaamse belangen niet werden geschaad. Wel vragen we de minister om zijn inspanningen voort te zetten.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, men moet de problemen van het FCUD in een historisch perspectief plaatsen. Het FCUD bestaat sinds 1971. Sinds 1993 spitst het zich vooral toe op

Martens

de BKO vanuit het oogpunt van de tewerkstelling. De eerste initiatieven waren tewerkstellingsprojecten. De sociale partners leverden via de werkgeversbijdragen inspanningen om de tewerkstelling binnen de limieten van de federale bevoegdheden aan te zwengelen. Omdat de nadruk steeds meer op tewerkstellingsprojecten kwam te liggen, kregen sommigen de indruk dat het ging om een gewestmaterie.

Als we echter naar het uitgangspunt kijken, dan vinden we een verklaring voor het feit dat de sociale partners nu nog bij deze projecten betrokken zijn. Op basis van CAO's zorgen ze voor de inbreng van financiële middelen en zitten ze mee aan tafel bij de toewijzing van die middelen.

Als we het dossier vanuit juridisch oogpunt bekijken, dan moeten we vaststellen dat we op dit moment geen bevoegdheidsconflict kunnen inroepen. We zijn immers ofwel te vroeg of te laat. Als men wel een belangenconflict zou kunnen inroepen, moet men de vraag stellen welk belang wordt geschaad. De heer De Roo heeft er reeds op gewezen dat het gaat om een beperkte uitbreiding van de begunstigde categorieën. Hierbij wil ik het woord categorieën tussen aanhalingstekens plaatsen. Gelet op de reeds bestaande praktijken, de band met de kinderbijslag en de wijze van financiering is het zeer de vraag of het gaat om een uitbreiding of om een explicite. Het is dus niet eens zeker dat, als we een bevoegdheidsconflict inroepen, we er dan ook een hebben. Het gaat misschien gewoon om een helderder en formeel-juridisch duidelijker basis waarop men zijn verantwoordelijkheid hierover opneemt.

Ik wil u er ook aan herinneren dat het afsluiten van een CAO tussen de sociale partners een federale bevoegdheid is. We hebben de vrijheid om daar van af te zien, maar dan moeten we weten wat er de consequenties van zijn. Dat de scheef trekking ons stoort, hebben we al herhaaldelijk gezegd. Daarom hebben we zowel hier in het plenum als in de commissie systematisch gewerkt aan het recht trekken van de situatie. Ik zal straks de concrete stappen daarvan aanwijzen.

We hebben uiteindelijk zelf een structurele verankering gewild – dat is duidelijk – en we hebben ze ook waargemaakt. Dat was trouwens een opdracht van het parlement. Men moet ons niet kwalijk nemen dat we daadwerkelijk hebben gedaan wat de grote meerderheid heeft goedgekeurd. Men kan niet in hetzelfde jaar een motie

goedkeuren die de minister opdraagt om te zorgen voor een structurele verankering, en ons daarna kwalijk nemen dat het inderdaad structureel verankerd is. We zijn consequent geweest.

Als we een belangenconflict inroepen, moeten we weten wat we doen. Door de procedure die we daarmee in gang zetten, wordt een en ander opgeschort. We ontzeggen daarmee aan de zwakkeren de toegang tot een stelsel, waartoe ze om sociale redenen probleemloos toegang zouden moeten hebben. We snijden daarmee ook de mogelijkheid af om de middelen uit te breiden en de voorliggende Vlaamse projecten te honoreren. Wij die nu reeds vragende partij zijn om een groeiend aandeel te hebben, dreigen onszelf daardoor buitenspel te zetten. Dat kan niet de bedoeling zijn.

We kunnen het spel natuurlijk formeel-juridisch spelen. Dat is evenwel betwistbaar, want de Raad van State zegt niet dat er een belangenconflict is. Zij stelt enkel nadrukkelijk de vraag of er hier geen bevoegdheidsconflict zou zijn, wat vandaag niet aan de orde is. We gaan overigens vaak op een dubbelzinnige wijze om met de adviezen van de Raad van State. Het ene moment zeggen we hen dat hun unitaire reactie ons niet goed uitkomt en op een ander moment zeggen we het omgekeerde. We lezen hun adviezen zoals we ze graag lezen, wat me niet zo correct lijkt. Een vraag verdient een ernstige overweging, maar is geen standpunt. De Raad van State heeft nu geen standpunt ingenomen en daar kunnen zeker argumenten tegen worden ingebracht.

Ten gronde is het duidelijk de bedoeling om dit over te nemen. Door de uitzuivering van het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten zijn de traditionele opdrachten ondertussen al overgenomen door de gemeenschappen – in elk geval door de Vlaamse Gemeenschap – en hebben we er honderden miljoenen voor vrijgemaakt. Vermits dit vandaag deel uitmaakt van de kinderbijslagen zal het opgenomen worden in de communautarisering van de kinderbijslag.

We moeten daar meer werk van maken. Het loopt soms moeizaam, maar we zetten de stappen die we moeten zetten. Er is al een koppeling van de federale geldstroom aan de Vlaamse regelgeving. De federale overheid deed een financiële inbreng zoals beloofd. De permanente overlegstructuur is in voorbereiding. Eind november zal mevrouw De Galan een model van beheersstructuur voorstellen. Ook de structurele koppeling van de middelen is een feit.

Martens

Ik wil graag ter attentie van het parlement de cijfers op een rijtje zetten. Ik zou nu enkele cijfers kunnen noemen, maar het is beter om systematisch aan te geven welke budgettaire stappen werden gezet. U zult merken dat we langzaam maar zeker in de goede richting evolueren, al zou ik het liever sneller zien gaan.

Als we dit kunnen uitbreiden naar de ambtenaren, kunnen we in 1999 zorgen voor een rechtvaardige verhouding. Vandaag is die er niet, maar dit is daar een hefboom voor. Als we hier te hoog spel willen spelen, zullen de zwakke groepen waar we het vandaag over hebben, en de projecten die we vandaag ter goedkeuring voorleggen, er het slachtoffer van zijn. Ik kan me niet indenken dat de leden van het parlement de ambitie hebben om dit te blokkeren. Als dat wel zo is, dan moeten ze rekening houden met de consequenties. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, ik wil het debat ten gronde niet meer voeren ; dat is al uitgebreid gebeurd. Ik heb echter nog een opmerking over de CAO's.

De minister zei dat het nog steeds een federale bevoegdheid is om CAO's af te sluiten. Dat klopt natuurlijk. We kunnen daaruit toch niet afleiden dat we de centen dan maar moeten laten liggen. Ik herinner me nog goed dat andere CAO's werden afgesloten tussen de sociale partners waarbij onder meer vorming aan bod kwam. We hebben dat toen ook niet afgewezen. Er is toen zelfs vanuit de Vlaamse regering kritiek geweest op die CAO's omdat ze opleidingsplannen inhielden die de bevoegdheden van de gemeenschappen doorkruisten. Mag ik u dan ook vragen wat consequenter te zijn in uw redenering over de CAO's ?

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over de motie houden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding
– 1160 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 5**

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Helsen, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, op 20 en 21 oktober jongstleden werd zowel in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid als in de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin het ontwerp van decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding besproken.

Als inleiding op de bespreking van het decreet in de verenigde commissie hebben beide ministers een duidelijke en uitgebreide toelichting gegeven. In de toelichting werd vertrokken van een historische schets waarin de maatschappelijke verbondenheid werd benadrukt tussen enerzijds de ontwikkelingen in de PMS/MST-sector en anderzijds de algemeen maatschappelijke ontwikkelingen. Niet alleen maatschappelijke ontwikkelingen vragen naar een vernieuwde werking van de PMS/MST-centra. Ook de nieuwe methodieken en werkwijzen en de voortdurend nieuwe vragen en verwachtingspatronen die binnen de samenleving tot ontwikkeling komen, toonden aan dat er nood was aan een nieuw en duidelijk profiel.

De hervorming van de PMS/MST-sector was opgenomen in het regeerakkoord. Het nu voorliggende ontwerp van decreet is een werk van lange adem geweest, maar de voorbereiding ervan is dan ook zeer grondig gebeurd. De onderhandelingsgesprekken hebben geleid tot een goed resultaat waarover de overheid, de vakverenigingen en de inrichtende machten tevreden zijn.

De hervorming van de PMS/MST-centra kan niet los worden gezien van de hervormingen in het secundair onderwijs, het gemeenschapsonderwijs en de hogescholen.

De nieuwe regeling binnen het secundair onderwijs bepaalt dat een scholengemeenschap vanaf 1 september 1999 samenwerkt met één PMS-centrum of één CLB. Tijdens de algemene bespreking in de

Helsen

commissie is erop gewezen dat men in de praktijk bij de implementatie van de hele operatie kan botsen op tal van problemen, bijvoorbeeld wanneer in de toekomst de omvang van scholengemeenschappen verandert. Het is belangrijk dat bepaalde overgangsproblemen worden opgevangen in het belang van de continuïteit van de werking van een CLB, dus in het belang van een goede begeleiding van de individuele leerling.

In het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap beschikken de hogescholen over een eigen sociaal beleid. In de commissievergadering werd door verschillende fracties opgemerkt dat in het kader van levenslang leren, meer en meer individuele consultants aankloppen bij de PMS-centra voor informatie over ons onderwijs. Elk jaar opnieuw worden PMS-centra overstelpt met leerlingen die na één jaar hoger onderwijs een heroriëntering vragen. Het nieuwe decreet biedt de mogelijkheid om een samenwerkingsverband op te zetten met hogescholen en begeleidingsopdrachten te aanvaarden. Toch verdient dit knelpunt in de toekomst verdere aandacht en opvolging zodat de CLB's in de toekomst hun doelstellingen op een kwaliteitsvolle manier kunnen realiseren. De minister heeft in zijn antwoord een aantal mogelijkheden daartoe aangereikt.

Met de integratie van PMS en MST staan enkele grote krachtlijnen voorop. Met één dienst wordt het aanbod voor leerlingen, ouders, leerkrachten en scholen transparanter en wordt de dienst veel toegankelijker. Het bundelen van deskundigheid en middelen leidt tot meer efficiëntie en effectiviteit. Er ontstaat een grotere effectiviteit doordat meer multidisciplinair kan worden gewerkt. Elke discipline kan een eigen aanbod voor het begeleiden van leerlingen doen, waardoor de totale benadering van een leerling beter kan worden gegarandeerd. Elke discipline is omwille van haar eigenheid belangrijk en is gelijkwaardig aan de andere.

Een grotere efficiëntie wordt voor de nieuwe CLB's mogelijk door schaalvergroting en integratie. De beschikbare middelen kunnen worden gebundeld, en rationeler en doelgerichter worden aangewend. Schaalvergroting biedt meer mogelijkheden voor een deskundige aanpak. Ze kan op termijn echter ook nieuwe investeringen voor infrastructuur tot gevolg hebben. De commissie vraagt terecht om in de nodige middelen te voorzien opdat dergelijke investeringen mogelijk blijven.

Verschillende fracties zijn dieper ingegaan op de mogelijke nadelen van schaalvergroting.

De integratie maakt het opnieuw profileren en positioneren van de centra mogelijk. De domeinen waarop de CLB's reeds werkzaam zijn, blijven behouden. Voor het medische aspect blijft de geprogrammeerde preventie belangrijk. Door het ontwerp van decreet wordt het mogelijk om de terreinen van de CLB's actief en beter af te bakenen. CLB's zullen heel gericht kunnen werken met doelgroepen of met leerlingen met specifieke problemen. In het ontwerp van decreet spreken we over 'referentiegroepen'. Een centrum kan zich richten op de leerlingen die de meeste hulp of steun nodig hebben. Een CLB richt zich weliswaar op alle leerlingen die in hun ontwikkeling worden bedreigd, maar richt zich binnen deze groep heel in het bijzonder op de leerlingen met een sociale achtergrond of leefsituatie waardoor ze leerbedreigd zijn.

Het ontwerp van decreet biedt de CLB's de mogelijkheid om zich te profileren als een preventieve voorziening tussen enerzijds scholen en ouders en anderzijds de gespecialiseerde diensten. Het basisprincipe van de CLB's is dat het begeleiden van leerlingen in de eerste plaats een opdracht is van de ouders en de school. In het ontwerp van decreet wordt aan een CLB de mogelijkheid geboden om met andere diensten uit de welzijns- en gezondheidssector samenwerkingsakkoorden af te sluiten waardoor het verwijzen van leerlingen vlotter kan verlopen. Een CLB zal dus de belangrijke brugfunctie hebben.

Centraal in het ontwerp van decreet staat de beleidsoptie om de voorwaarden te scheppen waarbinnen de centra in een dynamische omgeving via adequate en doelmatige processen vraaggestuurd kunnen inspelen op hedendaagse problemen. Het ontwerp van decreet wil voorwaarden creëren waardoor de centra op een professionele wijze in een dynamische context en met een multidisciplinair team een bijdrage kunnen leveren tot het welbevinden van de leerlingen. De competenties van de leerlingen kunnen daardoor worden ontwikkeld of versterkt zodat ze zich maximaal kunnen ontwikkelen en ze zo optimaal mogelijk kunnen participeren in de maatschappij.

De centra werken vraaggestuurd. De vraag tot begeleiding kan komen van leerlingen, ouders en scholen, maar ook een centrum zelf kan voorstellen tot begeleiding formuleren uitgaande van gedetecteerde algemene noden en behoeften. Ook de

Helsen

regering kan een bepaald begeleidingsaanbod aan de centra opleggen.

De centra werken op twee niveaus : via individuele begeleiding van leerlingen en via schoolondersteunende preventieve opdrachten.

Via strategische en operationele doelstellingen heeft het ontwerp van decreet de kernopdrachten van de centra weer, en toont het aan welke resultaten de centra zouden moeten bereiken. De doelstellingen worden concreet vertaald in beleidscontracten of -plannen die een CLB opstelt in overleg met en op het niveau van elke school. Over een beleidscontract of -plan moet worden gecommuniceerd met de ouders en leerlingen.

In het ontwerp van decreet werd ook een hoofdstuk over de kwaliteit opgenomen. De overheid wil de CLB's hiermee aanmoedigen tot het voeren van een systematisch en integraal kwaliteitsbeleid. De centra zullen hierdoor worden aangezet om hun werking voortdurend te verbeteren en bij te sturen.

Voor de realisatie van de missie, de doelstellingen en de beleidscontracten of beleidsplannen, beschikt elk centrum over personeel en werkingsbudgetten. De personeelsformatie bestaat uit een basisformatie en een aanvullende formatie. De ambten zijn voor beide in het decreet vastgelegd. De toewijzing van de omkadering gebeurt op basis van gewogen leerlingenaantallen. In het decreet werd duidelijk opgenomen welk gewicht aan een leerling wordt toegekend, afhankelijk van het soort, de vorm of het niveau van onderwijs dat de leerling volgt. Er worden vijf verschillende wegingscoëfficiënten toegepast. Via dit financieringsmechanisme wordt een intensievere werking mogelijk gemaakt ten aanzien van leerlingen die een problematische ontwikkeling doormaken of die in hun leerproces worden bedreigd. Voor de toewijzing van de omkadering wordt uitgegaan van een grote lineariteit die gecorrigeerd wordt door extra omkaderingsgewichten voor densiteit en kansarmoede, aangezien deze twee factoren tot een grotere taakbelasting van een centrum kunnen leiden. In de commissie werd de toekenning van een te laag gewicht aan de leerlingen van het basisonderwijs door verschillende fracties benadrukt.

Voor de toekenning van de werkmiddelen worden dezelfde basisprincipes gehanteerd als voor de toewijzing van de personeelsomkadering. De programmatie- en rationalisatienormen uit het ont-

werp van decreet stimuleren de schaalvergroting. Het is de bedoeling dat dit ontwerp van decreet op 1 september 2000 in werking treedt. De overgang van het bestaande naar het toekomstige wordt geleidelijk opgebouwd. Voor de implementatie van dit ontwerp van decreet wordt een stuurgroep opgericht die vanaf 1 januari 1999 van start gaat. Ook voor de overdracht van het personeel, wat een moeilijke en ingrijpende operatie blijkt te zijn, is een speciale werkgroep opgericht.

Tijdens de bespreking in de commissie werd extra aandacht gevraagd voor de problematiek van de technische gesco's. De hele hervorming houdt geen verlies in van jobs. Dit is positief en van groot belang voor de sector. Ze biedt echter geen oplossing voor mensen in een gesco-statuut die vaste titularissen vervangen in projecten die de werking van één centrum overstijgen. Het gesco-statuut biedt geen mogelijkheid om dienstanciënniteit op te bouwen. Dit is nochtans belangrijk om in aanmerking te kunnen komen als bevoorrechte tijdelijke voor het innemen van een vacante betrekking binnen de toekomstige CLB's. Inzake de implementatie treedt ook inhoudelijk het ontwerp van decreet gefaseerd in werking, zodat pas vanaf 1 september 2003 alle bepalingen van het ontwerp van decreet van toepassing zijn.

Tijdens de algemene bespreking heeft elke fractie een eigen inbreng gedaan of zelfs een eigen visie geformuleerd over de hervorming van de PMS- en MST-centra. Vanuit elke fractie werden een aantal positieve elementen verwoord uit het ontwerp van decreet, maar werden ook een aantal vraagtekens gezet. De heer Van Nieuwkerke, tevens verslaggever, zal ingaan op de verschillende elementen die in de bespreking nog aan bod zijn gekomen en zal een aanvulling bieden op het verslag op de punten waar het onvolledig is. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke, verslaggever, heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal het verslag vervolledigen en dus niet in herhaling vallen.

De positieve punten uit dit ontwerp van decreet zijn vooral de multidisciplinaire benadering via de integratie van PMS en MST tot een centrum voor leerlingenbegeleiding, en de bevestiging dat de scholen de eerste verantwoordelijken zijn voor de opvang en begeleiding van leerlingen, terwijl de CLB's op de tweede lijn voor de gespecialiseerde deskundigheid instaan. Hoewel het al een hele ver-

Van Nieuwkerke

dienste is dat het ontwerp van decreet de historisch ver uit elkaar liggende sectoren bij elkaar heeft gebracht, beperkt het zich inderdaad niet tot een louter in elkaar schuiven van de bestaande werkingen van de PMS- en MST-sector, maar creëert het tegelijkertijd een aantal voorwaarden en impulsen om de werking te optimaliseren.

Samen met de schaalvergroting laat deze integratie toe dat met dezelfde budgettaire middelen meer kan worden bereikt. Bovendien kan de leerling door de multidisciplinaire werking in zijn totaliteit benaderd worden. In de praktijk kenmerkt een probleem zich immers zelden op een terrein, maar vormt meestal een combinatie van op elkaar inwerkende lichamelijke, emotionele, sociale en andere factoren. Een multidisciplinaire aanpak waarbij de verschillende disciplines volwaardig aan bod komen en de diverse acties goed op elkaar worden afgestemd, zal ongetwijfeld tot betere resultaten leiden dan een gefragmenteerde aanpak. De multidisciplinaire werking verhoogt tevens de klantvriendelijkheid. Er zal immers maar één dossier zijn. Leerlingen, ouders, leerkrachten en scholen zullen zich tot één dienst kunnen wenden.

Om de deskundigheid te verhogen, wordt ook de samenwerking gestimuleerd. Het ontwerp moedigt dit trouwens aan. De CLB's moeten een netwerk vormen met diensten waarmee ze kunnen samenwerken om een zo goed mogelijke ondersteuning te bieden. Daarnaast kunnen CLB's ook onderling samenwerken. Zo kunnen twee of meer centra een regionale ondersteuningscel oprichten om specifieke deskundigheid maximaal aan te wenden.

Voor netoverschrijdende en multidisciplinaire wetenschappelijke samenwerking wordt jaarlijks 20 miljoen frank vrijgemaakt. Bovendien is er ook nog een netgebonden permanente ondersteuningscel. CLB's kunnen hun deskundigheid ook verhogen door mee te werken aan de tijdelijke projecten van de regering.

In de toekomst verwacht men van de CLB's dat ze prioritair de leerlingen die door hun sociale achtergrond in hun ontwikkeling worden bedreigd, op intensieve wijze begeleiden. Vooral daar knelt het schoentje. Diverse studies en onderzoeken in het onderwijs tonen namelijk aan dat de sociaal-culturele achtergrond in grote mate bepalend is voor de onderwijsloopbaan. Leerlingen uit sociaal lagere bevolkingslagen zijn oververtegenwoordigd bij de zittenblijvers in het buitengewoon onderwijs, het BSO en TSO. Ze verlaten het onderwijs met lagere

diploma's of zelfs helemaal zonder. Niet iedereen profiteert dus van ons onderwijs. In deze moderne tijden is dit des te erger omdat lage scholing één van de grote sociale risico's is geworden. Het onderwijs alleen kan dit probleem niet uit de wereld helpen. Het moet zich echter wel bewust zijn van de sleutelpositie die het inneemt bij het creëren van gelijke kansen voor iedereen. De afgelopen jaren heeft het beleid de scholen ertoe aanzet om meer gerichte inspanningen te leveren. Men kan het probleem echter niet zo eenvoudig oplossen. Alle steun is dan ook welkom. Daarom moeten de CLB's de scholen ondersteunen bij de ontwikkeling van een visie op zorgverbreding en prioriteit verlenen aan de begeleiding van sociaal achtergestelde leerlingen.

Het ontwerp van decreet geeft met de strategische doelstellingen in belangrijke mate aan wat men wil bereiken. Deze doelstellingen worden voor de meest kwetsbare groepen nader omschreven. Tot de preferentiegroepen horen onder andere de leerlingen van het bijzonder en van het geïntegreerd onderwijs, de leerlingen die in het kleuteronderwijs en bij de aanvang van de lagere school leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden ondervinden, de leerlingen uit het technisch, kunst-, beroeps- en buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds leren, en de anderstalige leerlingen.

Het gericht werken wordt verder bevorderd door het principe van de vraaggestuurde werking. Terecht werd hierbij opgemerkt dat men niet meteen mag besluiten dat er geen nood bestaat omdat er geen vraag om hulp wordt gesteld. Sommige, vooral kansarme leerlingen en ouders zijn hiervoor niet mondig genoeg. Soms gaat het om een zeer delicaat probleem dat men liever negeert dan aanpakt. Het is de verantwoordelijkheid van de scholen om de problemen die ze opmerken aan te pakken en indien nodig de hulp van het CLB in te roepen.

Een objectieve werking van de CLB's ligt de commissie in elk geval na aan het hart. In het verleden bleek immers dat de oriëntering van de leerlingen lang niet altijd op objectieve gronden gebeurde. Daarom werd in het secundair onderwijs het nieuwe concept van de scholengemeenschappen ingevoerd waardoor scholen er niet langer bij zijn gebaat leerlingen in de eigen school te houden. Ook de afhankelijkheid van de PMS-centra ten opzichte van de scholen waarvan ze de leerlingen begeleidde, vormde een probleem. Het ontwerp bouwt nu ook op dit vlak betere garanties in voor een onafhankelijke werking. De wederzijdse rechten en plichten van de partners en de wijze van

Van Nieuwkerke

samenwerken zijn decretaal vastgelegd. Het decreet bepaalt uitdrukkelijk dat het CLB de plicht heeft om het belang van de leerling centraal te stellen. Het decreet bepaalt dat de CLB's een deontologische code moeten ontwikkelen die onder andere het onafhankelijke optreden van de personeelsleden waarborgt. Er komen betere controle mogelijkheden : de centra moeten een beleidsplan opstellen of een beleidscontract sluiten met de scholen. Dat wordt geëvalueerd en maakt deel uit van de doorlichting.

Door de specifieke situatie in het gemeenschapsonderwijs zullen die CLB's worden bestuurd door de scholengroep. Hier ontstaat dus automatisch een nauwe band tussen de CLB's en de scholen. Dit biedt enerzijds het voordeel dat de CLB's van het gemeenschapsonderwijs over een platform beschikken, waarin ze samen met de scholen waarvoor ze werken, zetelen. Ongetwijfeld komt dit een intense samenwerking ten goede en zorgt dit voor een goed overzicht van de opdrachten van het CLB. Het risico op overbevraging van de ene school en onderbevraging van de andere wordt kleiner. Het nadeel is anderzijds dat de CLB's slechts minimaal zijn vertegenwoordigd in de scholengroepen. Het overwicht van de scholen zou een eenzijdig accent in de werking van het CLB kunnen betekenen. Natuurlijk is de scholengroep als bestuur van het CLB ertoe gehouden het CLB-decreet correct uit te voeren. Het bestuur moet het werkingsbudget, dat het jaarlijks voor de werking van de CLB's ontvangt, aanwenden voor de werking en uitrusting van zijn centra. Om elk misverstand te vermijden heeft de commissie voor Onderwijs vrijwel unaniem besloten om expliciet in het decreet op te nemen dat de beslissingen van de scholengroep geenszins de methodologische onafhankelijkheid van de CLB's in het gedrang mogen brengen.

Een laatste bezorgdheid betreft de werkdruk van de centra. Uiteraard moeten de centra over voldoende middelen beschikken om al hun opdrachten behoorlijk uit te voeren. De gedifferentieerde financiering is inderdaad noodzakelijk om alle centra werkelijk in staat te stellen om hun opdrachten tegenover de leerlingen, ouders en scholen goed te kunnen uitoefenen. Deze opdrachten zijn niet gering en zullen in de toekomst wellicht niet in omvang of intensiteit afnemen. Steeds meer individuele studenten uit het hoger onderwijs vragen de PMS-centra om informatie en/of advies. In het kader van het levenslang leren en de perma-

nente vorming zal het potentiële cliënteel wellicht nog uitbreiden. Zelfs met het voordeel dat de vragen van de scholen nu moeten worden besproken en beschreven in een beleidsplan of -contract, blijft het gevaar bestaan dat de CLB's onder tijdsdruk komen te staan om de vooropgestelde doelen en acties te realiseren. Het is daarom erg belangrijk dat het personeel een maximale garantie krijgt op behoud van tewerkstelling. Het is ook absoluut noodzakelijk dat de tijdelijke stuurgroep de CLB's gedurende de hervorming voldoende ondersteuning biedt, onder meer op het gebied van timemanagement.

De verhoging van de middelen voor de sociale voorzieningen moet de hogescholen de ruimte geven voor een eigen sociaal beleid voor de hogeschoolstudenten. Onderwijs kan een belangrijk verschil maken. Wellicht nog meer dan vroeger vormt het onderwijs de kern van de welvaartsstaat en bepaalt het de economische en sociale vooruitgang van een samenleving. De inspanningen uit het verleden om meer gelijke kansen te scheppen hebben vruchten afgeworpen, maar blijven beperkt. De aandacht voor deze thematiek moet permanent worden en de visie en aanpak moeten geregeld worden bijgestuurd. Scholen zullen steeds een belangrijke rol vervullen in het gelijkheidskansenbeleid, maar ze kunnen dat niet alleen. Met dit decreet kunnen de CLB's zich profileren tot centra die de scholen hiervoor deskundige ondersteuning kunnen bieden. Het geamendeerde ontwerp van decreet op de CLB's werd goedgekeurd met 18 stemmen voor en 8 stemmen tegen. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.22 uur.*
